

(המשך מעמוד 35)

4.5 מיליון פלסטינים. הריכוז הכי גדול של הפלסטינים חי בשטח פלשתינארי. יש שוני בין השאיפות שלהם לבין השאיפות של אש"ף-תוניסיה. אש"ף-תוניסיה מעולם לא נשא באחריות לגורל ציבור גדול, שצריך להיות, להתקיים, להתפרנס. תחושת-הרחיפות שלו תמיד היתה שונה, ושונה גם היום. מטרתו הן הרבה יותר מקיפות, כתנאי לקיומו, מאשר לתושבי השטחים.

ואוסף ואומר: היום אין ספק לפלסטינים בשיטחם שהם, לראשונה מאז מאי 1948, מובילים במאבק למען העניין הפלסטיני. הם גם הסובלים.

אני גם מאמין שהם ומנהיגיהם — אני מדבר על הורם המרכזי של הפלסטינים שחיים בשטחים — מרגישים יותר מאש"ף-תוניסיה את הצורך למצוא פיתרון, את האור בקצה המינהרה. ואם היה מיתון מילולי אצל אש"ף-תוניסיה, בוגבה, זה היה בלחץ של תושבי השטחים.

אש"ף-תוניסיה היה יכול להיות 20 שנה כפי שהוא חי קודם לכן, אלמלא קפצה עליו האינתיפאדה.

● נניח שכל זה נכון, ואני...

לכן אני תמיד חשבתי שהפלסטינים שחיים בשטחים, או נציגותם, יהיו הפרטנר רים שלנו לפיתרון מדיני. בעבר קיוויתי לשיתוף, אם בירדן יהיו הפרטנרים שלנו לפיתרון המדיני. בנסיבות שנוצרו — מצריים הסתלקה מתהליך-השלום של קמפי דייוויד ב'83. ירדן ביולי '88 — כך שאין סיכוי לתהליך מדיני בלי דיאלוג ישראלי-פלסטיני.

אודה שכל השנים הערפתי... ואני חושב שהאסטרטגיה הישראלית עד 1982, מאז 1948, ראתה את העימות ואת הפיתרון במיסגרת ישראל ומדינות-ערב, ואת הפלסטינים כנפסחים לאחת המדינות הערביות, או לוותר בכלל על מציאת פיתרון לסיכסוך הערבי-ישראלי.

היום הגענו למצב הפחות-נחוץ לישראל, שאנחנו עומדים פנים-אל-פנים מול הפלסטינים, גם בעימות וגם בפיתרון. אין לישראל פרטנר ראיסטי אחר לתחילת של תהליך מדיני לשלום מלבד הפלסטינים, ואני מעדיף לעשות זאת עם תושבי השטחים, ביוזמי שהם בוודאי יתייעצו עם גורמים שונים בעולם הערבי.

● עם אש"ף.

עם גורמים שונים בעולם הערבי. אבל כל עוד הם הפרטנר בעשייה והשותף לפיתרון, הגורמים האחרים הם מישניים בשבילי.

● אם כן, אתה צריך לחייב גם את הרושיח בין ארצות-הברית לאש"ף.

לא בהכרח.

● אם נניח שהפרטנר הוא הנהגת האוכלוסיה בשטחים הכבושים, ואם נניח שהיא לא תזוז בלי לקבל בצורה זו או אחרת אור ירוק מאש"ף, הרי מזה שהאמריקאים עושים זה סגירת המעגל.

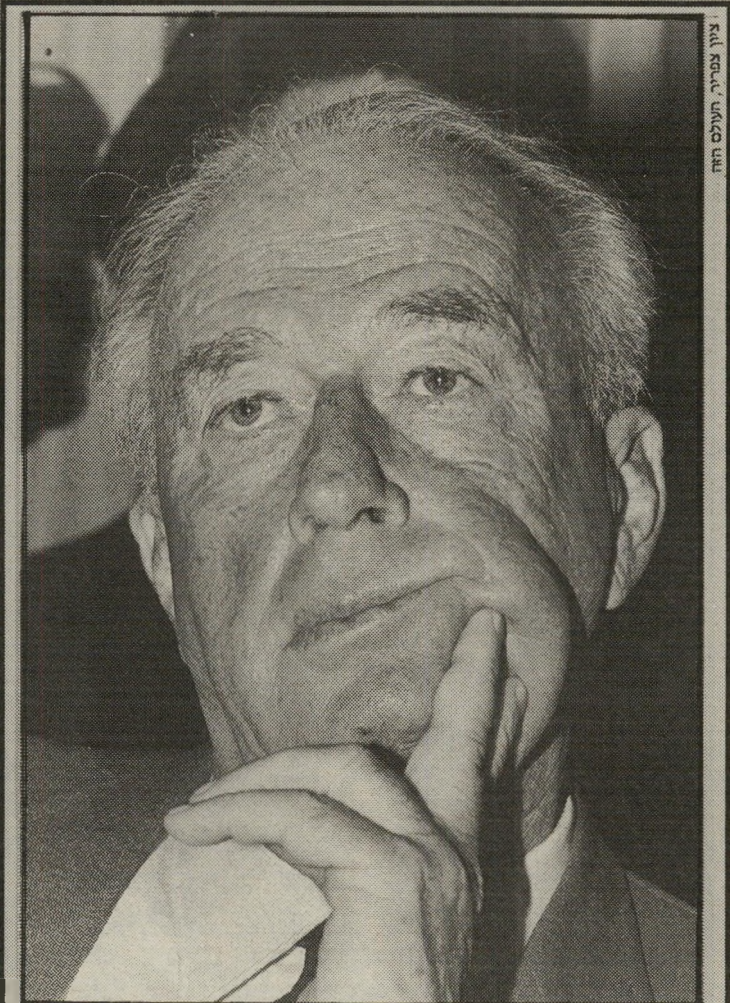
אני רואה את המדיניות המשולבת של הממשלה בשני צירים, ולוה יש הסיכוי העיקרי: השילוב של נכונות להירכרות, ומצד שני שליחות מסר שבאנבים ובנקבוקיות-בערה אין סיכוי להזיז אותנו, לא טריטוריאלית ולא פוליטית. אני מאמין שרבים מהם היו רוצים לתחיל בהירכרות איתנו.

אני לא אומר שעליהם לבוא ולומר על יוזמת-השלום. כזה ראה וקדש, אבל אני משוכנע שהם רוצים בהירכרות איתנו.

מה שהייתי מקווה מהזירה הפוליטית הבינלאומית, זה שלא תיצור אשליות אצל אש"ף-תוניסיה שבמגעים איתה — עם מרכיבי הזירה המדינית הבינלאומית — יקבלו יותר מאשר דרך התהליך של הירכרות איתנו.

● אם הייתי מתרגם את מה

ירדן כיחידה מדינית. אני לא למעשה, אם הדברים הם כפי שאני רואה אותם, יש 3.5 מיליוני פלסטינים או 4.5 מיליון, אולי טיפה יותר...
לפי מה שאמרת קודם, יש מיליון בלבנון, בסוריה ובשאר ארצות העולם הערבי.
חלק מהפלסטינים בלבנון יצאו מהמחנות.

ציון צפירי, העולם הזה

שאלה: חיילי צה"ל פועלים במיסגרת החוק? רבין: חייל אחד שאל אם מותר לו לפתוח באש לאחר שזרקו עליו אבן כבדה. שאלתי אותו: הזורק הרים אבן נוספת? הוא אמר: לא. אמרתי: על סכנת-חיים בעבר אסור לפתוח באש.

אומיים. כך אני מתרגם את דבריך. אמרתי שהכתובת שלנו זה תושבי השטחים, שיתיעצו עם גורמים אחרים או לא, זה עניינם.

● נניח שזה אפשרי, ונניח שיש ראל היתה מגיעה להסדר עם תושבי השטחים הכבושים. אם זה משאיר בחוץ — גם בפועל וגם בתודעה — את כל מיליוני הפלסטינים שמחוץ לשטחים הכבושים, הרי לא פתרנו את הבעייה.

אני טוען שכל הסיפור על מיליוני פלסטינים הוא עורבא פרה.

● אבל אתה בעצמך מניח אותם לפני כמה דקות?

אני אגיד לך מרוע. לגבי תושבי-ישראל הערביים אין בעייה. לגבי תושבי ירדן גם כן אין בעייה. הם ירדניים.

● כן או לא.
או אתה שם סימך-שאלה על קיומה של

ומצריים, אלא יודקק מייד לנושא וכותיה שיבה. אש"ף-תוניסיה משקף יותר את האיניטרסים של אלה שאינם פה.

● אנחנו חלוקים בעניין זה, ואין טעם שנתווכח על כך. השאלה היא: בשאתה נכנס לתהליך עם הנהגת האוכלוסיה הפלסטינית בשטחים, האם יש לך איזשהו חזון, או תמונה, מה ייצא מזה בסופו?

אני שייך לאלה שרואים את החשיבות העיקרית בראשית התהליך. אני מאמין שב-רגע שתינתן לפלסטינים בשטחים היכולת, תקום שם הנהגה, שבתוקף הנסיבות תעמוד בפני בעיות של אחריות לגורל של מיליון וחצי. האחריות הזאת תביא גם ראייה בוויית שונה.

אני בכלל מאמין בתהליך, ולא באקט חד-פעמי. אני גם מאמין שאילו היינו מנסים להגיע לשלום עם מצריים מייד אחרי מילחמת יום-הכיפורים, לא היה לזה שום סיכוי. היה צריך להיות תהליך מרוג.

● רק בדיעבד יודעים מתי היה הרגע הנכון.

אל תשכת, הסכם הפרדת-הכוחות של ינואר 1974 בין ישראל ומצריים היה אחרי 25 שנים ללא שום הסכם בין מצריים ובין ישראל. מהסכם שביתת-הגשק עד 1949 ינואר 1974 לא היה הסכם. אחרי כל אחת מהמלחמות שהיו — קרש, ששת-הימים — לא היה הסכם. היו 25 שנות-יבצורת, עד הסכם-הביניים. קמפי-דייוויד כבר היה תהליך. אני מאמין שקודם כל צריך לשנות מצב-אות, להוכיח שניתן לעבוד, לחיות במציאות שונה, ואז אני מאמין שיכולים לחול שינויים בשני הצדדים ליתר הבנה ולמציאת פשרה.

● איך אתה רואה, במיסגרת זו, את ההתפתחות הפנימית במדינה? היכן אתה רואה את הבסיס הציבורי והפוליטי להתפתחות מסוג זה?

כל עוד יש סיכוי, עלי-פי יוזמת-הממשלה, להמשיך ולבחון את האפשרות, הייתי נותן לזה לפחות עוד שנה מהיום, לבחון האם ניתן לממש את היוזמה.

אני משוכנע שהציבור הישראלי יודע להבחין בין עמדות היפותטיות, עמדות הנשענות על הנחות היפותטיות, בהיעדר פרטנר ערבי, לבין המצב כשיש פרטנר, כשהעניין הוא קונקרטי. לא צריך להחליט על פילוסופיה, על עניין פילוסופי, אלא כשעומדת לדיון הצעה קונקרטית.

אני חושב שבציבור יש נכונות לפשרה, מעבר למה שצויי לידיו ביטוי בהצבעותיו הפוליטיות ובחירות, או בהתייחסותו במישאלי לים לשאלות שהן אינן שאלות מעשיות, כש-אין פרטנר.

אני חושב שסאראת, בכיקור בירושלים, יצר את האפשרות להחזיר את הכל. בלי הביקור הזה, זה לא היה עובר, גם עם בגין. מרוע? היתה תחושה שמדובר בנסיבות שונות, באדם ששינה, במציאות שונה.

● האם אין פה מעגלי-קמיום? אם לא יהיה לך פרטנר פלסטיני, יש לך ממשלה מחושקת, וכשיש לך מדי פלסטיני.

אני לא רואה עצמי קשור לחישובים.

● אבל הפלסטינים אולי רואים את שמור קשור לחישובים.

אני לא חושב. עובדה שהוא נפגש עם פלסטינים, ועובדה שיש עליו ביקורת אפילו במפלגתו.

● אתה מאמין שעם חלק מהלירי כוד, עם הליכוד בהנהגת שמיר, ניתן להתקדם?

עם חלק מהליכוד אפשר ללכת. מה זה עם חלק מהליכוד? הליכוד בהנהגת שמיר. אפשר ללכת על יוזמת-שלום, כפי שהממשלה קיבלה החלטה עליה.